

Důchodová reforma v nedohlednu

08.04.2018 13:05 ČT 24 Zpráva

Václav MORAVEC, moderátor

Penzijní reforma. Oblíbené téma předvolebních debat. Politické strany jsou schopny se shodnout pouze na tom, že ji potřebujeme. Tím to však končí. Nikdo totiž dosud nepřišel s žádnou komplexní změnou, která by přežila déle než jedno volební období.

Petr NEČAS, tehdejší 1. místopředseda strany /ODS/ /5. 6. 2005/

To, co já v podstatě preferuji je, abychom vyhlásili něco, co bych nazval paktem o penzijním neútočení.

Bohuslav SOBOTKA, tehdejší 1. místopředseda vlády, ministr financí /ČSSD/ /5. 6. 2005/

Pokud se strany proti sobě příliš vyhraní a zakopou ve svých pozicích v oblasti důchodové reformy, pak její praktická realizace po příštích parlamentních volbách bude o to složitější a budeme těžko hledat konsensus.

Václav MORAVEC, moderátor

Problém řešili nejen politici, ale i odborníci. A to hned v několika důchodových komisích. První zásadní změna přišla v roce 1994. Tehdy vznikl takzvaný třetí dobrovolný pilíř důchodového systému, tedy penzijní připojištění. Od té doby se ale politici shodli jen na kosmetických úpravách stávajícího systému.

Vladimír BEZDĚK, tehdejší předseda komise pro přípravu důchodové reformy /9. 6. 2010/

Pokud si nedokážeme na naše vlastní stáří oproti dnešnímu stavu spořit o něco více než děláme dnes, tak riskujeme velmi výrazný pokles životní úrovně ve svém stáří.

Václav MORAVEC, moderátor

S konkrétními změnami přišla až v roce 2010 za vlády Jana Fischera takzvaná druhá Bezděkova komise. Jejimi závěry se později částečně inspiroval i kabinet premiéra Petra Nečase. Ten zavedl druhý dobrovolný pilíř, a to i přesto, že odborníci před tímto krokem varovali. Očekávali totiž, že lidé o něj neprojeví zájem.

Petr NEČAS, tehdejší premiér, předseda strany /ODS/ /6. 12. 2012/

My věříme v úsudek lidí, se, se lidé rozhodnout vstupovat postupně do druhého pilíře.

Václav MORAVEC, moderátor

Nečasova vláda kromě druhého pilíře prosadila i postupně se zvyšující věk odchodu do důchodu. A to i nad hranici 65 let. Co jedni prosadili, druzí zase zrušili. S novou vládou Bohuslava Sobotky přišla i nová důchodová komise. Ta pod vedením Martina Potůčka stála u zániku druhého pilíře.

Bohuslav SOBOTKA, tehdejší premiér /ČSSD/ /18. 11. 2014/

Vláda podpořila koncepční záměr, který předložilo ministerstvo práce a sociálních věcí na zrušení takzvaného druhého pilíře.

Václav MORAVEC, moderátor

Sobotkova vláda navíc opět zastropovala věk pro odchod do důchodu. A to na 65 letech. Dosáhla také dílčích změn, zejména ve třetím pilíři. Žádnou koncepci řešení důchodů podle opozice ale Sobotkova vláda nenabídla.

Petr FIALA, předseda strany /ODS/ /23. 10. 2015/

Žádnou koncepci nemají a jenom přihlížejí k tomu, jak se penzijní systém dostává do stále větších problémů.

Andrej BABIŠ, předseda hnutí, tehdejší ministr financí /ANO/ /23. 10. 2015/

Mě by zajímalo, co, co ta opozice nabízí, protože ten druhý pilíř se nepoved, pokud by se byl poved, nebo by tam vstoupilo stovky tisíc lidí, tak bysme určitě k tomu přistupovali jinak.

Václav MORAVEC, moderátor

Od prosince loňského roku vládne kabinet Andreje Babiše. Důvěru sice nezískal, ale podle svého programového prohlášení chce důchodovou reformu "bez zdlouhavých a neplodných diskusí".

Jaroslava NĚMCOVÁ, ministryně práce a sociálních věcí v demisi /ANO/ /27. 2. 2018/

Musí následovat zevrubná analýza prvního pilíře, očistit od všech, od všech zásahů, které tam byly provedeny.

Václav MORAVEC, moderátor

Zvláštní důchodový účet by měl vzniknout v roce 2020. Do té doby by podle premiéra v demisi Andreje Babiše měl stát uskutečnit důchodovou reformu. Uvidíme, zda politici za dva roky zvládnou to, co nedokázali za posledních 25 let. S tím, že vzniká pátá důchodová komise. Nejen o tom bude řeč s dalšími hosty Otázek. Mé pozvání na zpravodajskou 24 přijali předseda té čtvrté komise pro penzijní reformu Martin Potůček. Vítejte po čase v Otázkách...

Martin POTŮČEK, bývalý předseda Odborné komise pro důchodovou reformu, vedoucí CESES FSV UK

Dobré odpoledne.

Václav MORAVEC, moderátor

Dobrý den. Vítám šéfa Asociace penzijních společností Aleše Poklopa. Hezký dobrý den.

Aleš POKLOP, prezident Asociace penzijních společností ČR

Dobrý den.

Václav MORAVEC, moderátor

A mé pozvání přijal i ekonom IDEA/ **CERGE-EI** Jiří Šatava. Vítejte, hezký dobrý den.

Jiří ŠATAVA, ekonom, IDEA/**CERGE-EI**

Dobrý den.

Václav MORAVEC, moderátor

Jen pro úplnost, tady s námi ve studiu měla sedět i ministryně práce a sociálních věcí Jaroslava Němcová, která zprvu nabídku účastnice tohoto pořadu přijala, pak ji zrušila s odůvodněním zdravotních důvodů. Ještě před tím však jsme dostali nabídku, abychom společně s paní ministryní vzali jejího odborníka na důchodovou reformu. Na to jsme nepřistoupili, protože věříme, že by ministr měl být natolik kompetentní a diskutovat s vámi. Děkuji tedy, že vy jste hosty Otázek. Může pátá komise prolomit tu nechuť politiků naslouchat té komisi, respektive, že když to 4 komise nezvládly, protože daly doporučení, kterými se politici ne zcela řídili, že ta pátá komise bude úspěšnější, Martine Potůčku?

Martin POTŮČEK, bývalý předseda Odborné komise pro důchodovou reformu, vedoucí CESES FSV UK

Naděje umírá až naposled. A je třeba se pokoušet znovu a znovu. Upřímně, v okamžiku, kdy vláda v demisi zatím je stále v demisi a neví se, kdy bude skutečně stabilní vláda, která začne fakticky vládnout a v okamžiku,

kdy v Poslanecké sněmovně je dnes 9, tuším, politických stran a ne 7, jako bylo před volbami, tak možná zbývá jenom ta naděje.

Václav MORAVEC, moderátor

Jak, pokud byste měl radit ministryni práce a sociálních věcí, aby to nedopadlo jako s výsledky vaší komise, že si je politici neosvojí, nebo si osvojují jenom to, co se jim hodí, nikoliv návrhy jako celek, které by dávaly nějaký smysl, jak změnit strategii, aby pátá komise pro penzijní reformu byla úspěšnější než předchůdkyně?

Martin POTŮČEK, bývalý předseda Odborné komise pro důchodovou reformu, vedoucí CESES FSV UK

Zprvė nebyli jsme tak neúspěšní, podařilo se prosadit do platných zákonů 8 našich návrhů, což je skoro víc než dva návrhy za rok, z hlediska existence délky...

Václav MORAVEC, moderátor

No ale vzhledem k množství návrhů, zase je to ani ne desetina, pane profesore.

Martin POTŮČEK, bývalý předseda Odborné komise pro důchodovou reformu, vedoucí CESES FSV UK

No tak to jistě ano. V zásadě důchodový systém a zabezpečení občanů v okamžiku, kdy odejdou do důchodu, je tak důležitá agenda, týká se téměř tří milionu našich spoluobčanů, jde tam ročně přes 400 miliard korun z veřejných rozpočtů, že by si zasloužila stabilnější institucionální prostředí. Prostě ustavit kompetentní orgán, který bude pracovat v zásadě bez ohledu na to, jestli vláda vládne nebo nevládne. A v okamžiku, kdy se politici vzchopí, tak už mít pro ně připraveny nějaké alternativy. My jsme nakonec v té naší komisi skončili tím, že jsme této vládě, respektive budoucí vládě, bude-li jaká v nejbližších týdnech nebo měsících, připravili seznam asi 30 problémů, které je třeba v rámci důchodového systému řešit i s jakými návrhy na řešení. Pokud vím, tak vláda v demisi ve svém programovém prohlášení v prosinci prohlásila, že ustaví důchodovou, novou důchodovou komisi. Jako 4 měsíce uběhly a já si říkám, že to je tak trochu jako víte ta Colombova manželka z toho, z toho detektivního seriálu...

Václav MORAVEC, moderátor

Kritizujete tedy...

Martin POTŮČEK, bývalý předseda Odborné komise pro důchodovou reformu, vedoucí CESES FSV UK

Kterou nikdo neviděl.

Václav MORAVEC, moderátor

Tu, má to vůbec smysl sestavovat už pátou důchodovou komisi v té polistopadové historii, Aleši Poklope?

Aleš POKLOP, prezident Asociace penzijních společností ČR

Tak já bych si dovolil říct to, že asi souhlasím možná s panem profesorem v to, že by chtělo mít nějaký kompetentní orgán, který bude stále pracovat na, na důchodech. A co se týká důchodové komise, Potůčkovy důchodové komise, tak já tím, že zastupuji sektor penzijních společností nebo toho soukromého penzijního spoření třetího pilíře, tak jsem moc rád, že v rámci té komise vznikla řada věcí a některé byly mimo komisi a že tehdejší vláda a Poslanecká sněmovna přijala řadu opatření, které ten soukromý sektor a to soukromé spoření zlepšilo.

Václav MORAVEC, moderátor

Jiří Šatavo, může být ta pátá komise úspěšnější než předchůdkyně?

Jiří ŠATAVA, ekonom, IDEA/ CERGE-EI

Budeme doufat, určitě by bylo chybou, pokud by tady další komise nebyla, je jen škoda, že tady nemáme jednu dlouhodobou, nezávislou, odbornou komisi. To je určitě pravda. Mimo této komise by tady byl určitě vhodné, aby

tady vznikl jakýsi odborný aparát nezávislý na konkrétní vládě, který by připravoval nejrůznější analýzy, data a podobné věci přesně pro tuto odbornou komisi, ale také pro vládu. Protože přece jenom ministerstvo práce a sociálních věcí je do jisté míry ve vleku každé vlády a nemá...

Václav MORAVEC, moderátor

Kde by měl být takový orgán, když ne při vládě či při ministerstvu práce a sociálních věcí?

Jiří ŠATAVA, ekonom, IDEA/ **CERGE-EI**

To je otázkou. Otázkou je, co vlastně myslí paní ministryně tím, že chce vytvořit novou sociální pojišťovnu, jestli, co má být ten instrument, jestli to má být opravdu pojišťovna, nebo jestli má jít o nějaký takovýhle nezávislý institut, který se bude snažit dlouhodobě nezávisle přicházet s dobrými řešeními, které budou reflektovat samozřejmě to, co konkrétní vlády chtějí, ale bude přicházet s těmi nejefektivnějšími řešeními na jejich požadavky a ne jen rychlými nějakými řešeními.

Václav MORAVEC, moderátor

Ono, když se podíváme do toho programového prohlášení, co slibovala první vláda Andreje Babiše, která je teď v demisi. Cituji z programového prohlášení: "Chceme důchodovou reformu, chceme konkrétní kroky bez zdoluhavých neplodných diskusí. Podstatou bude oddělení důchodového účtu od státního rozpočtu a stanovení jasných finančních vztahů mezi tímto účtem a státním rozpočtem, případně dalšími zdroji příjmů pro tento účel. Chceme proto zřídit Státní důchodový úřad, který bude tyto prostředky spravovat a veřejnost bude vědět, kam její sociální odvody směřují a jak jsou využity." A v kapitole sociální politika a zaměstnanost pokračujeme v souvislosti s důchodovou reformou, cituji: "Sestavíme odborný pracovní tým pro důchodovou reformu, který zhodnotí dosavadní návrhy, aktuální situaci a předpokládaný vývoj a předloží návrh řešení, které zachová stávající nároky. Definuje standard plošného zabezpečení ve stáří na principu solidarity, posílí princip zásluhovosti a bude motivovat lidi v aktivním věku, aby využívali podporované formy individuálního zajištění na stáří." Konec citátu pasáží programového prohlášení vlády, které se věnují penzím. Začnu u Jiřího Šatavy. Oddělení důchodového účtu od státního rozpočtu. Andrej Babiš to chce stihnout k 1. lednu roku 2020. Je to krok, se kterým byste jako odborník souhlasil?

Jiří ŠATAVA, ekonom, IDEA/ **CERGE-EI**

Nemyslím si, že je nutné tyto dvě věci nutně oddělovat. To je de facto první věc, která, která, kde se asi rozcházíme, je pravdou, že by bylo velmi dobré si vyjasnit na co máme ještě brát z pojistného, na co máme brát z ostatních daní a ze státního rozpočtu, za jakých podmínek. A mělo by se tam dojít k nějaké koncepčnosti řeknu, abysme nebrali státní rozpočet jako jakýsi, jakéhosi donora, který vždycky de facto na důchody přidá, ale abysme se...

Václav MORAVEC, moderátor

Tedy oddělení důchodového účtu od státního rozpočtu nic neřeší?

Jiří ŠATAVA, ekonom, IDEA/ **CERGE-EI**

Určitě ne. Na druhou stranu by bylo určitě rozumné sledovat, jak si důchodový účet sám o sobě vede, jak si bude vést dlouho, dlouhodobě, jak konkrétní změny v současnosti budou dopadat na dlouhodobé, dlouhodobou udržitelnost důchodového účtu a tudíž, kolik do něj bude muset dlouhodobě přidávat nebo naopak kolik bude generovat.

Václav MORAVEC, moderátor

Tím byste tedy nezačínal, když to je první věc, kterou Andrej Babiš deklaroval, že tento krok k 1. lednu roku 2020 udělá?

Jiří ŠATAVA, ekonom, IDEA/ **CERGE-EI**

Asi bych začal s něčím daleko víc koncepčnějším, s nějakým namířením toho, co chceme od prvního pilíře, co chceme od třetího pilíře, jestli se tedy definitivně odvracíme od druhé pilíře, protože už tady byly i vyjádření,

jestli tedy druhý pilíř byl dobře nebo je špatně, jestli se k němu vracet, nevracet. S daleko komplexnějšími tématy bych začal než s tímto.

Václav MORAVEC, moderátor

Pane profesore Potůčku, vy jste také kritikem toho prvního kroku, protože říkáte, že se vracíme do 90. let, pokud správně interpretuji vaše slova. Proč se vám nelíbí oddělení toho důchodového účtu od státního rozpočtu?

Martin POTŮČEK, bývalý předseda Odborné komise pro důchodovou reformu, vedoucí CESES FSV UK

Důchodový účet je cosi jako slepé střevo našeho důchodového systému. On vznikl na začátku 90. let, respektive ta idea, kdy se vážně uvažovalo o tom, že budeme mít skutečně samostatný, samosprávný systém důchodového pojištění. To se ale nikdy neuskutečnilo, takže dnešní první pilíř je jakýsi kočkopes, který směšuje prvky důchodového zabezpečení, financovaného z obecných daní a důchodového pojištění financovaného z příspěvku na tedy sociální, notabene důchodové pojištění. Proto se domnívám, že skutečně, a tady souhlasím s kolegou Šatavou, že to je operace, která by vlastně nic nevyřešila, poněvadž my už se dnes skutečně do takového originálního systému důchodového pojištění vracet prostě nemůžeme. Ten náš systém má tolik zabezpečovacích prvků, ale bohužel právě nekontrolovaně, že nevíme, odkud ty peníze jdou pro pokrytí třeba náhradních dob, řeknu vám jeden příklad. Ve zdravotním pojištění stát platí za takzvané státní pojištěnce, jako jsou důchodci, pravidelně předepsanou částku. V důchodovém systému, v okamžiku, kdy jsou rodiče na rodičovské dovolené, tak mají náhradní doby, to znamená započítávají se jim do celkové doby pojištění, ale stát za ně do důchodového účtu nic neplatí, takže prostě to nemá logiku.

Václav MORAVEC, moderátor

Jaký tam je pak výpadek peněz? Když jste uvedl tenhle jeden bod. Vy to nevíte, že ukazujete na Jiřího Šatavu a začínáte...

Martin POTŮČEK, bývalý předseda Odborné komise pro důchodovou reformu, vedoucí CESES FSV UK

Ne, ne, ne. Já jenom...

Václav MORAVEC, moderátor

Nonverbálně moderovat.

Martin POTŮČEK, bývalý předseda Odborné komise pro důchodovou reformu, vedoucí CESES FSV UK

Já jenom poukazuji na to, že kolega Šatava přesně mluvil o něčem takovém v obecné rovině. Ale to neví nikdo, pane redaktore, poněvadž to neví ani Česká správa sociálního zabezpečení...

Václav MORAVEC, moderátor

Počkejte, my neumíme spočítat, o kolik peněz přichází důchodový účet, když se započítává náhradní doba například za rodičovskou...

Martin POTŮČEK, bývalý předseda Odborné komise pro důchodovou reformu, vedoucí CESES FSV UK

Přesně tak.

Václav MORAVEC, moderátor

Tak to nikdo nespočítá...

Martin POTŮČEK, bývalý předseda Odborné komise pro důchodovou reformu, vedoucí CESES FSV UK

Ne.

Václav MORAVEC, moderátor

Kolik tím, o kolik tím přichází penzijní systém?

Martin POTŮČEK, bývalý předseda Odborné komise pro důchodovou reformu, vedoucí CESES FSV UK

Ne. Ne. Penzijní systém se to dozví, až v okamžiku, kdy ta maminka zažádá o důchod.

Jiří ŠATAVA, ekonom, IDEA/ **CERGE-EI**

My jsme to schopný spočítat, nebo můžeme říkat odhadnout, ale nikdo to v současnosti nedělá. Takže my v souč...

Václav MORAVEC, moderátor

A vy jste to zatím neodhadl, nespočítal jste si, kolik to může být, když tady pan profesor Potůček uvedl tento průměr, který dovedeme pochopit u zdravotního pojištění, že za nezaměstnané, studenty, platí stát to zdravotní pojištění, nějakou částkou, která se valorizuje, ale, že u náhrad to není v rámci důchodového systému?

Jiří ŠATAVA, ekonom, IDEA/ **CERGE-EI**

Těžko říct, kolik to může být. Není to málo, těch zvaných, takzvaných náhradních dob jsme měli relativně hodně v minulosti, teď je trošku jsme se je snažili osekát, například studium už se nezapočítává v současném vysokoškolákům, nicméně třeba ta rodičovská se započítává. Velmi hrubým odhadem, jestli žena bude 6 let na rodičovské, tak já bych tipl, že se jí zvýší měsíční důchod o takových 500, tisíc korun, velmi hrubým odhadem, teď jsem nerad řekl nějaké číslo, za které mě budou všichni popotahovat v budoucnu, ale...

Václav MORAVEC, moderátor

Tak, ale, to je pro mě tak zásadní informace, že věc, která se jeví být jako jednoduchou, tak nemáme spočítanou, takže jeden, jeden, proč jste vy jste nespočítali v té komisi? Protože jste neměli vstupní data od České správy sociálního zabezpečení?

Martin POTŮČEK, bývalý předseda Odborné komise pro důchodovou reformu, vedoucí CESES FSV UK

No ale i Česká správa je nemá. To je právě jeden z paradoxů a právem se upozorňuje na to, že nás důchodový systém je velmi netransparentní, poněvadž ta data o tom, jak dlouhou náhradní dobu ten pojištěnec nebo onen pojištěnec bude vlastně nárokovat, ten Česká správa zjišťuje až v okamžiku, kdy odchází do důchodu. A prostě stát jednou řekl, staráš se o děti, to je záslužná činnost, dobrá, budeme ti to započítávat do povinné doby pojištění, ale nebudeme za to do toho systému nic platit. Ale stát do toho systému samozřejmě nakonec platí, poněvadž nakonec ten důchod dostane ten rodič v té výši, na jakou má vlastně nárok. Jenom skutečně nevíme v tuto chvíli, kolik miliard vlastně do toho dosypává stát z nějakých obecných daní.

Václav MORAVEC, moderátor

Kvůli těm náhradám.

Martin POTŮČEK, bývalý předseda Odborné komise pro důchodovou reformu, vedoucí CESES FSV UK

/nesrozumitelné/

Václav MORAVEC, moderátor

Ano.

Jiří ŠATAVA, ekonom, IDEA/ **CERGE-EI**

/nesrozumitelné/ situace je v zásadě složitější, protože tím, že ta žena bude 6 let na rodičovské, tak potom taky bude mít daleko nižší příjem, protože 6 let nepracuje, takže nebudovala kariéru, tím na tom trápí ona, ale i ten stát, protože stát vybere míň na daních a na pojistných, bude taky ta žena čelit mnohem většímu riziku nezaměstnanosti, takže tam mnohem více bude nějaké riziko to, že ta žena bude dostávat, nebo bude potřebovat pobírat různé dávky a podobně, a tohle to je všechno důležité věci, který by ten stát měl spočítat a

měl by se na základě těchto těch analýz rozhodnout: ano, máme tady mít tříletou rodičovskou, kterou tady máme v současnosti, je to dobře, protože si myslíme, že tady jsou klady takové a takové, nebo je to špatně, protože tady jsou záporny takové a takové. Ale tady ty základní data tady nejsou, Česká správa, jak říkal pan Potůček, je tady jako jakýsi administrativní orgán, které tyto věci nedělá a není tady žádný orgán, který by takovéto dlouhodobé analýzy na základě administrativních dat, kterých tady máme spousty, dělal.

Václav MORAVEC, moderátor

Ono politici nedokáží říct lidem, co je v důchodu čeká, protože se neustále ty pravidla mírně upravují, něco se zavádí, viz. druhý pilíř penzijního pojištění a pak se ta věc zase politicky ruší. Připomeňme si, co v tomto pořadu v těch uplynulých týdnech na margo penzijní reformy řekli naši hosté.

Ivan PILNÝ, bývalý ministr financí, zmocněnec pro digitální vzdělávání, MŠMT ČR /18. 3. 2018/

Řešení jsou spíš kontraproduktivní, něco zavedeme, vzápětí zrušíme. Už dneska víme, že 65 let důchodové, to omezení těch 65 let je nesmysl, že se to bude muset prostě korigovat.

Jiří RUSNOK, guvernér České národní banky /18. 3. 2018/

A to by mělo se těm občanům zdůrazňovat, státní důchod tady není od toho, že budete mít životní úroveň téměř nezměněnou, až půjdete od penze. Ten je tady od toho, abyste nespádli do bída.

Jan ŠVEJNAR, ekonom, Kolumbijská univerzita v New Yorku, **CERGE-EI** /22. 10. 2017//

Není nikde psáno, že se musí vybírat daně z platů a mezd na to, aby se platily různé sociální prostředky zabezpečení a tak dále.

Jaroslava NĚMCOVÁ, ministryně práce a sociálních věcí v demisi /ANO/ /25. 3. 2018/

Tak ona je otázka nastavení těch parametrů, jak bude nastavena celková důchodová, celková důchodová, velká důchodová reforma a záleží od, od majetkových poměrů každého z nás, záleží od toho, jakým způsobem si představujeme, že budeme ten důchod trávit.

Václav MORAVEC, moderátor

Slova ministryně práce a sociálních věcí v rozhovoru pro Českou televizi. Když jsem v tomto týdnu sledoval listopadovou tiskovou konferenci Martina Potůčka, když se jako šéf Důchodové komise loučil s prací Důchodové komise, tak Martin Potůček prohlásil: "Politici by měli jasně říct, jaký podíl hrubého domácího produktu má do penzí vůbec putovat v České republice, protože část HDP, která jde v České republice do penzí, se v posledních letech snižuje. Za posledních 5 let podíl důchodových výdajů na HDP klesl zhruba z necelých 10 % na 8,5 %. To vyplývá ze zprávy o vývoji hlavních ekonomických ukazatelů." Pokud byste byl politik, že nejstem Aleši Poklope, jak velké procento HDP by mělo jít do penzí?

Aleš POKLOP, prezident Asociace penzijních společností ČR

Ale tohle to je otázka, to je otázka spíše na odborníky tady na, na pana Šatavu nebo na pana, pana profesora Potůčka. Ne asi na mě.

Václav MORAVEC, moderátor

Vy nemáte představu, protože když se podíváme na to, co ze současné vlády i od Andreje Babiše slyšíme, větší zapojení zaměstnavatelů, což by zvýšilo podíl HDP jdoucích do důchodů, že by se ten třetí pilíř, to dnešní penzijní připojištění, jak si ho laicky můžeme nazvat, nebylo u zaměstnavatelů dobrovolné, ale museli by každému z nás přispívat.

Aleš POKLOP, prezident Asociace penzijních společností ČR

Tak tady ta otázka je asi správná, nebo to téma je asi správné, protože je to jedna z věcí, kterou projednávala i důchodová komise. Důchodová komise se zabývala takovými těmi povoláními těžkými v kategoriích 3, 4. Asociace penzijních společností má ve svém, ne programu, ale ve svých, ve svých plánech přesně tady tuhle tu

otázku taky, zapojení příspěvků zaměstnavatele, a možná přesně v těch kategoriích 3, 4 a pak, pak dejme tomu projít plošně, jo, protože já si myslím, že to, co, to co dnes...

Václav MORAVEC, moderátor

Vy byste tu povinnost nařídil zaměstnavatelům, i když jsou poměrně vysoké náklady na práci v Česku?

Aleš POKLOP, prezident Asociace penzijních společností ČR

Já si myslím, že je to jedna z věcí, jak do systému dostat další peníze, protože jaká je dneska obecná bolest důchodového systému? Nejsou v něm peníze. A myslím si, že tohle to je jedna z cest, jak do toho peníze dostat. A je to samozřejmě tak, že pokud já dneska pracuju, tak odvádím nějakou činnost a práci pro zaměstnavatele, tak si myslím, že je úplně férový, aby, aby ten příspěvek zaměstnavatele normálně fungoval. Dneska příspěvek zaměstnavatele poskytuje zhruba asi 46 % firem a myslím si, že příspěvek zaměstnavatele na penzijní připojištění je asi druhým nejobdivovanějším nebo nejlepším benefitem, které ty firmy vedle stravenek poskytují. Takže si myslím, že je velmi, velmi atraktivní...

Václav MORAVEC, moderátor

Máte, máte spočítáno za, za, za Asociaci penzijních společností, pokud by Babišova vláda nařídila a dala zákon, že by zaměstnavatelé měli povinnost nám pomáhat spořit v rámci toho třetího pilíře, o kolik by se do toho systému dostalo víc peněz, máte to spočítáno?

Aleš POKLOP, prezident Asociace penzijních společností ČR

Takhle to spočítané rozhodně nemáme. Dneska, dneska má příspěvek zaměstnavatele zhruba asi pětina lidí, kteří spoří do, do penzijního připojištění a je to zhruba asi 950 tisíc z těch 450 milionů a já to můžu říct na, na příkladu společnosti, ve které pracuji, tak tam se jenom od zaměstnavatelů naleje zhruba miliarda ročně. Ale nedokážu to říct za celý sektor.

Václav MORAVEC, moderátor

Vy, pane profesore Potůčku, jste poměrně skeptický, nebo držíte si jistý odstup k tomu povinnému zavádění příspěvku zaměstnavatelů do penzijního systému, nejste tak nadšený jako zde...

Martin POTŮČEK, bývalý předseda Odborné komise pro důchodovou reformu, vedoucí CESES FSV UK

Děkuji za to slovo určitý, poněvadž rozhodně bych byl pro to, o čem jsme také diskutovali na půdě naší komise, aby u těch náročných povolání vlády, které následovaly po té první federální vládě, kde federální ministr Petr Miller, dříve narození si snad na to jméno ještě vzpomenou, slíbil horníkům, když se tenkrát rušily pracovní kategorie, že zavede speciální schémata právě pro náročná povolání. A to, když se podíváte, v jakých pracovních podmínkách pracují hutníci, horníci, ale nejenom oni, tak to je naprosto přirozené a legitimní jaksi ne přání, ale požadavek bych řekl. Takže u těchto náročných povolání bych to skutečně velmi doporučoval, aby to byla povinnost zaměstnavatelů. Pokud jde o ty další, máme zkušenost ze Švýcarska, že tam k tomu docházelo postupně. Tam asi 25, 30 let bylo dobrovolné připojištění ze strany zaměstnavatelů a když tam bylo asi 85 % zaměstnavatelů už v tom systému zapojeno, tak ten stát řekl: tak a teď to zavedeme povinně. Tak bych si to asi uměl představit...

Václav MORAVEC, moderátor

To znamená postupné zavádění...

Martin POTŮČEK, bývalý předseda Odborné komise pro důchodovou reformu, vedoucí CESES FSV UK

Postupně, postupně...

Václav MORAVEC, moderátor

Ne, že by to bylo v následujících 3, 4 letech, že by to vláda zavedla?

Martin POTŮČEK, bývalý předseda Odborné komise pro důchodovou reformu, vedoucí CESES FSV UK

Ne, ne, víte co, to by ani nešlo. A to je právě ten problém, že s důchodovým systémem se nedá skákat. Prostě důchodový systém má obrovskou setrvačnost a proto by bylo třeba, abychom tady vytvořili minimální předpoklady pro to, abychom pracovali koncepčněji a ne ode zdi ke zdi.

Václav MORAVEC, moderátor

Aleš Poklop chtěl reagovat.

Aleš POKLOP, prezident Asociace penzijních společností ČR

Možná bych reagoval jenom přesně tak, jako zavádět postupně. Možná by to mohlo fungovat tak, že příspěvek by mohl být u státních zaměstnanců a pak postupně navazovat další, další, další odvětví. Já bych jenom chtěl říct, že třípilířový systém je, třípilířové systémy ve světě fungují běžně, je, jsou to ty první pilíře, druhé se počítají jako zaměstnanecké, ne, ne jako u nás a třetí, třetí ty dobrovolné. Pokud dneska, dneska tady zaměstnanecké fondy nemáme, tak si myslím, že přesně ten typ příspěvku zaměstnavatele může dost dobře fungovat a velmi dobře fungovat v tom dobře zavedeném třetím pilíři tak, jak funguje, tak jak funguje dnes.

Václav MORAVEC, moderátor

Oni především pravicoví politici na margo penzijní reformy a demontáže druhého pilíře říkají, že stát nemotivuje dostatečně daňové poplatníky, aby si na důchod spořili, protože spoléhají právě na ten první pilíř. Poslechněme si slova Markéty Adamové Pekarové, statutární místopředsedkyně TOP 09, která na margo postupu politiků a státu říká.

Markéta PEKAROVÁ ADAMOVÁ, 1. místopředsedkyně strany /TOP 09/ /13. 2. 2018/

Stát není schopen toto břímě dlouhodobě nést bez jakýchkoliv tedy úspor. Pokud bychom to vzali čistě tedy z hlediska těch demografických analýz, které jsou k dispozici, tak vlastně za velmi krátký čas tady budeme mít třetinu populace, která bude v důchodu a dnes tedy je třetina opět tedy třetina státního rozpočtu ve výdajové složce právě na důchody, takže by to ještě výrazně mělo narůst a nevím, kde tedy na to tato vláda chce brát, ale do budoucna ta diskuse se určitě musí vést právě směrem komplexní reformy a která tady tyto rizika nějakým způsobem zohlední.

Václav MORAVEC, moderátor

Říká v rozhovoru pro Českou televizi statutární místopředsedkyně TOP 09 Markéta Adamová Pekarová. Nejnovější Trendy Česka 2018 se ptaly respondentů v České republice, zda stát motivuje dostatečně občany, aby si spořili na stáří. A jaké jsou odpovědi? Asi jen třetina dotázaných, konkrétně 9 % respondentů řeklo, že určitě. 23 % spíše, je přesvědčeno o tom, že stát dostatečně motivuje občany, aby si spořili na důchod. Převažuje tak skupina lidí, kteří zastávají opačný názor. Jak sami vidíte, 63 % dotázaných se domnívá, že stát své občany příliš nemotivuje k tomu, abychom si na penze spořili. A jaký postoj mají lidé ke spoření na důchod? Zajímají nás částky. Pokud si lidé spoří, tak kolik si spoří? Více než polovina respondentů uvedla, že si nějakou částku na důchod spoří, 34 % si pak spoří více než 800 měsíčně. Naopak 23 % z dotázaných si naopak nespoří a plánuje se spoléhat jenom na státem vyplácené penze. Necelá desetina respondentů si aktuálně nespoří, ale do budoucna to má v plánu. Sociologické šetření Trendů Česka 2018 pro Českou televizi, připomínám, se uskutečnilo mezi 10.-25. březnem prostřednictvím metody CATI a z reprezentativního vzorku respondentů na tu otázku odpovídali jen ti, kteří nejsou pochopitelně v důchodu. Tedy odpovídali na ně ekonomicky aktivní lidé. Podrobnosti doplňuje Pavel Ranocha, spoluautor Trendů Česka 2018.

Pavel RANOCHA, analytik Kantar TNS

Podíl spořicíh si roste výrazně i s věkem, což jde poměrně příkře proti nějakému doporučení expertů, začít si spořit nejdřív, co nejdříve, v podstatě ideálně jakmile člověk získá nějaký plnohodnotný příjem, aby se ty vložené prostředky stihly zhodnotit. O něco častěji si spoří ženy, ale když už se ke spoření odhodlají muži, tak pak si spoří vyšší částky.

Václav MORAVEC, moderátor

Tolik tedy slova Pavla Ranochy. Na penzi se státním příspěvkem si na konci loňského roku spořilo zhruba 4,5 milionu lidí. Ale bylo to o 69 tisíc lidí méně než na konci roku 2016. To znamená, že je pokles těch, kteří dobrovolně si spoří, je výrazně než ti, kteří odešli, Jiří Šatava, do penze. To znamená, že pokračuje nám tady ta skepse veřejnosti, že si nechtějí spořit na důchod, protože politici je dostatečně nemotivují?

Jiří ŠATAVA, ekonom, IDEA/ **CERGE-EI**

To si nemyslím. Myslím si, že těch 60 tisíc je jakýsi projev demografie, protože se nám mění počet lidí, kteří odcházejí do důchodu a tím pádem si vybírají peníze z třetího pilíře a naopak, kteří vstupují do toho třetího pilíře, protože už se dostávají do toho věku, kdy je začíná zajímat vůbec to spoření na důchod. Takže v tom, že nám klesl počet účastníků třetího pilíře, bych až takový problém neviděl. Kde bych viděl problém, je v tom, že většina těch lidí spoří proto, aby maximalizovala svou státní podporu. Všichni cílí na to, my chceme spořit tisícikorunu, protože nám stát k ní dá největší podporu, ale už se vůbec nedívají na to, kolik je pro mě optimální spořit, jaký já budu mít státní důchod, o kolik mi klesnou příjmy, tedy když odejdu do důchodu, o kolik si chci zvýšit svoji životní úroveň v důchodu tím, že si budu někde dobrovolně přispořovat. A toto většina lidí neví a proto si spoří nějak tak, aby maximalizovali tu státní podporu, ale nikam, není to připojištění na stáří, je to jenom jak od státu dostat co nejvíce. A tady je asi jedna z hlavních chyb státu ve třetím pilíři. On tím, že neřekne, jakou lidé mohou očekávat penzi ze státního pilíře, nebo státního důchodu, tak...

Václav MORAVEC, moderátor

Z toho důchodového systému, z toho prvního pilíře...

Jiří ŠATAVA, ekonom, IDEA/ **CERGE-EI**

Tak, tak nechává je ve velké nejistotě, kolik si mají spořit ve třetím pilíři a tím pádem pro ně je hrozně složité vůbec přemýšlet o tom, kolik by si měli spořit. Pokud stát jim neřekne, kolik on jim dá, aspoň orientačně, kolik si myslí, že na základě současných okolností jim může dát.

Václav MORAVEC, moderátor

A nemám se tedy těmi, pardon, jenom Aleši, nemám se těmi daty 69 tisíc úbytek znepokojoval, protože analytik Partners Aleš Tůma v rozhovoru pro ČTK konstatoval: "Populace stárne, ale ne tak rychle, aby klienti třetího pilíře ubývali tímto tempem. Právě naopak do doplňkového spoření by mělo vstupovat mnohem více mladých klientů." Teď vy jste ta čísla relativizoval relativně.

Aleš POKLOP, prezident Asociace penzijních společností ČR

Asi na mě, možná otázka na mě, pane moderátore...

Václav MORAVEC, moderátor

Ano, ano.

Aleš POKLOP, prezident Asociace penzijních společností ČR

Jestli můžu.

Václav MORAVEC, moderátor

Je dobře, že si tady občas udělíte slovo.

Aleš POKLOP, prezident Asociace penzijních společností ČR

Omlouvám se.

Václav MORAVEC, moderátor

Ne, těch 69 tisíc, mám se znepokojoval?

Aleš POKLOP, prezident Asociace penzijních společností ČR

Ne, těch 69 tisíc není vůbec žádné číslo znepokojující. Já si myslím, že je potřeba se na to podívat v nějakém kontextu, jo. Ten kontext je takový, že do toho starého systému penzijního připojištění se v roce 2012 přestalo vstupovat. V tom roce, v daném roce uzavřelo smlouvu 550 tisíc lidí, které do toho systému vstoupili, aby mělo staré podmínky. Ty podmínky nové byly v tom doplňkovém penzijním spoření velmi odlišné, takže než si na to zvykli klienti, než si na to zvykli, nebo účastníci, než si na to zvykli prodejci, tak to nějakým způsobem nějakou dobu trvalo. A já jsem moc rád, že po těch úpravách po roce 2015, kdy ten systém jsme dokázali trochu zatraktivnit, tak ta dynamika vstupujících lidí je, je vzrůstající a jenom v loňském roce do toho systému vstoupilo 220 tisíc lidí. Jo, pokud, pokud byly nějaké úbytky v minulém roce, nebo v minulosti, tak ty úbytky se velmi, velmi snižují. Jo, takže já vůbec o to nemám obavu a věřím, že se dostaneme zase k nějakým číslům, které byly před 5, 6 lety celkového počtu klientů.

Václav MORAVEC, moderátor

A je ten model státem podporovaného spoření, připojištění, zkrátka myšlení na penzi, natolik atraktivní, nebo byste ho ještě vylepšoval? Protože jak jsme viděli ty názory veřejnosti v nejnovějším sociologickém šetření České televize, tak není nebo lidé nejsou přesvědčeni o tom, že by stát dostatečně motivoval lidi, aby si spořili na penzi.

Aleš POKLOP, prezident Asociace penzijních společností ČR

Já si myslím, že ten systém by se rozhodně nějakým způsobem vylepšovat dal. Já jsem tady zmiňoval to, že státní příspěvek je asi takový to největší, největší, co lidi oceňují na soukromém spoření, a vy jste zmínil, zmínil, že lidi prostřednictvím té úločky se snaží dostat, dostat ten státní příspěvek nějak tak. Já si myslím, že státní příspěvek je zrovna jedna z možností, jak, jak dále vylepšovat. Jedna z možností je...

Václav MORAVEC, moderátor

Jako zvyšovat?

Aleš POKLOP, prezident Asociace penzijních společností ČR

Zvyšovat, zvyšovat. Ale, ale možná jiným způsobem. Možná bych asi přistoupil k tomu, že bych zatraktivnil státní příspěvek do doplňkového penzijního spoření, protože to je, to je ten produkt, který dneska se prodává, myslím, že je daleko výhodnější, že má daleko větší možnosti, nebo každý ten systém má jako jiné možnosti. První má garanci, tento má možnosti takové, že ten člověk tam může ty svoje prostředky daleko více zhodnotit. Což si myslím, že v tom dlouhodobém pohledu je, je velmi důležité. No ale dneska, dneska ty fondy se pohybují na zhodnocení vyvážené, dynamické, vyvážené někde okolo 4 % a dynamické někde okolo 8 %. Což si myslím, že je velmi slušné.

Václav MORAVEC, moderátor

Martine Potůčku, jak byste zatraktivňoval ten systém, penzijní systém jako celek jednotlivé jeho pilíře, aby lidé měli pocit, že je stát motivuje k ukládání si peněz na penze?

Martin POTŮČEK, bývalý předseda Odborné komise pro důchodovou reformu, vedoucí CESES FSV UK

Bylo by to na další hodinovou diskusi, ale jenom tři drobné poznámky. Zaprvé to, paní Adamová má pravdu, že počet důchodců bude růst a počet ekonomicky aktivních jaksi bude klesat, nebo bude, bude stabilizovaný, je to dáno mimo jiné tím, že jsme 20 let zanedbávali rodinnou politiku. To znamená to, že budou muset, a to jsem si jist, a myslím si, že ten odhad předsedy Rady seniorů pana Pernese, že nakonec se dostaneme ve výhledu 15, 20 let na nějakých 12,5 % HDP, to je prostě dáno tím, že se nám tady 20 let nebo 25 let rodilo méně dětí než by se mohlo, pokud bychom měli solidní rodinnou politiku, to zaprvé. Zadruhé, právě proto, že ti lidé na startu mají obrovská vydání s těmi dětmi, které nakonec přece jenom někteří přivedou na svět, vedou k tomu, že na důchod vůbec nemyslí, poněvadž na to nemají, takže to není otázka ani tak motivace, jako vůbec toho, aby měli na to, začít spořit na stáří. A třetí poznámka, a to je největší bolest třetího pilíře, my vlastně, abychom měli jistotu, že ve stáří ty peníze budeme dostávat, tak bychom měli rádi systém, ve kterém v okamžiku, kdy člověk ve třetím pilíři začne pobírat ten doplněk k důchodu, takže ho bude pobírat až do smrti. Tomu se říká anuita, a ta anuita je

dnes na několika procentech z těch vyplácených vlastně, oni to nejsou důchody, naprostá většina pojištěnců si nechá tu částku naspořenou, pak vyplatit jednorázově. No...

Václav MORAVEC, moderátor

A jak byste, jak byste zajistit tu anuitu? Že opravdu budeme k tomu třetímu pilíři přistupovat tak, že nám každý měsíc chodí nějaká renta a nevybereme si to, když nám to penzijní připojištění doběhne a pořídíme za to novou střechu.

Martin POTŮČEK, bývalý předseda Odborné komise pro důchodovou reformu, vedoucí CESES FSV UK

Tady myslím otázka na pana Poklopa.

Aleš POKLOP, prezident Asociace penzijních společností ČR

Já si myslím, já naprosto souhlasím. Já si myslím, že čerpání anuity v důchodovém věku je naprosto ideální. Ale je tam přesně, přesně ten problém, že dneska je průměrný zůstatek na účtu toho soukromého spoření zhruba někde 90 tisíc korun. Takže na slušnou anuitu v období 20 let, kdy se počítá, že budu v nějakém, v nějakém důchodovém věku, nebo průměrně, tak, tak na to to samozřejmě není. A když jste zmiňoval to jak by se to dalo zatraktivnit, tak já si myslím, že, že ta minulá úprava poslala takovou vlašťovku toho zatraktivnění, že minimálně čerpání penze na dobu 10 let bylo osvobozeno od daní. Což bylo úplně skvělý. Já si myslím, že se dá pokračovat dále, jo, já si myslím, že se dá pokračovat i tak, že pokud se zavážu, že budu čerpat anuitu, tak můžu mít nějakým způsobem zatraktivnění ty dávky třeba státním příspěvkem nějakým. A myslím si, že, že to je taky jedna z cest, jak, jak ty lidi přimět k tomu, aby začali anuitu čerpat.

Václav MORAVEC, moderátor

Jiří Šatava? Váš pohled na to, jak i zvýšit poměr HDP tím, čím jste také začínal, že nám poměr výdajů na důchody v rámci HDP klesá, namísto toho, aby rostl.

Jiří ŠATAVA, ekonom, IDEA/ **CERGE-EI**

Tam asi začnu od konce. My bysme měli v první fázi maximálně využít ty možnosti, které nám současný systém nabízí. To znamená my bysme měli mnohem více aktivizovat seniory, kteří odcházejí například do důchodu, právě v okamžiku dosažení důchodového věku, a nemusejí odcházet, protože je k tomu nevedou zdravotní problémy, nevedou je k tomu problémy se zaměstnavatelem, aby v práci zůstali déle, mohli klidně pobírat vedle ten důchod, ale dále pracovali, protože oni tak budou mít vyšší příjem, protože budou mít také tu mzdu, stát na tom vydělá, protože tyto senioři budou odvádět odvody, důchod, daně a tak dále...

Aleš POKLOP, prezident Asociace penzijních společností ČR

Dnes je nemotivujeme.

Jiří ŠATAVA, ekonom, IDEA/ **CERGE-EI**

Takže, dnes je nemotivujeme. Dnes je motivujeme hrozně málo. Ano v důchodovém pojištění nějaká taková ustanovení jsou, problém je, že většina populace jim nerozumí, nevědí, jak se rozhodnout a nevidí tam za nima tu finanční, finanční motivaci. Takže dnes je motivujeme řekněme nesrozumitelně a málo. To je...

Václav MORAVEC, moderátor

A jak byste je motivoval hodně a srozumitelně?

Jiří ŠATAVA, ekonom, IDEA/ **CERGE-EI**

Hodně a srozumitelně? Mohli bysme třeba uvažovat o tom, že jim snížíme pojistné, pokud budou pracovat i po důchodovém věku. To znamená, řekneme, místo toho, abyste 6,5 % své mzdy odváděli do sociálního pojištění, tak vám těchto 6,5 % zůstane. A spočítali jsme, že pokud tohle to uděláte, a začne pracovat řádově 5 % ekonomicky neaktivních důchodců, což není zas tak moc, tak že se na tom vydělá jak stát, tak ti důchodci. To je třeba možnost u těch seniorů. Podobná velká skupina, která nepracuje, protože není dostatečně motivována,

ženy na rodičovské dovolené a těsně po rodičovské dovolené, to je spojení s rodinnou politikou, máme tady problém se školkami, máme tady relativně vysoké zdanění těchto lidí, kteří se navracejí po rodičovské dovolené, většinou nemají tak vysoké příjmy, ideálně by chtěli pracovat na nějaký částečný úvazek a podobně, aby ten přechod byl jakýsi hladký, a my jim řekneme, že je zdaníme průměrně 50 %. To znamená ze superhrubé mzdy jim 50 % odejde pryč. Oni když si spočítají, že mají velmi nízký příjem, 50 % si vezme z toho stát, oni budou muset platit nějaké fixní náklady na to, že musí platit školku, dojíždět do práce a podobně, tak se rozhodnou, že to dělat nebudou. Zase prostor prostát, kdy by mohl do toho systému dostat mnohem víc peněz a mohl by je tam dostat de facto zadarmo. Nemusel by na to brát někde jinde.

Václav MORAVEC, moderátor

Budu rád, když budeme v těchto důchodových tématech a podtématech pokračovat. Jiří Šatava, Martin Potůček a Aleš Poklop. Děkuji vám, že jste byli hosty Otázek.

Martin POTŮČEK, bývalý předseda Odborné komise pro důchodovou reformu, vedoucí CESES FSV UK

Děkujem.

Aleš POKLOP, prezident Asociace penzijních společností ČR

Děkuji.

Jiří ŠATAVA, ekonom, IDEA/ **CERGE-EI**

Děkuji.

Václav MORAVEC, moderátor

Vám divákům děkuji, že jste se dívali. Připomínám, že nás najdete na internetových stránkách České televize, známá adresa www.ct24.cz. Nebo www.ceskatelevize.cz. Hezký zbytek neděle, pokud možno ve společnosti 24.